

EU-Croatia Joint Consultative Committee

EU- Hrvatska Zajednički Savjetodavni Odbor

IZVJEŠTAJ

9. sastanak zajedničkog savjetodavnog odbora EU-Hrvatska

Bruxelles, 21. lipnja 2011.

Zajednički savjetodavni odbor EU-Hrvatska (ZSO) predstavlja Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) i hrvatske organizacije civilnog društva. ZSO dopunjava već osnovana tijela u okviru Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Hrvatske, te omogućuje organizacijama civilnog društva obiju strana praćenje pristupnih pregovora i pripremu pristupanja Hrvatske.

Zajedničkim savjetodavnim odborom od ovog sastanka s hrvatske strane predsjedava Ana Miličević Pezelj, voditeljica Sektora Saveza samostalnih sindikata Republike Hrvatske, naslijedivši Lidiju Pavić-Rogošić, koja je predsjedala zadnje dvije godine. Christoph Lechner, član EGSO-a (Skupine za poslodavce, Austrija) te načelnik Odjela u Radničkoj komori Donje Austrije supredsjedatelj je s EU strane.

ZSO se sastoji od dvanaest članova, po šest iz EGSO-a i šest iz hrvatskih organizacija civilnog društva.

Nažalost, na ovom sastanku nisu bili predstavnici hrvatskih poslodavaca.

Zaključci sastanka prosljeđeni su političkim vlastima u EU i Hrvatskoj kao doprinos civilnog društva radu Vijeća za pridruživanje EU-Hrvatska.

1. O pristupnim pregovorima:

1.1 Članovi ZSO-a pozdravili su nedavnu pozitivnu ocjenu Europske komisije o napretku Hrvatske u pristupnim pregovorima te njen prijedlog koji je 10. lipnja 2011. dala Vijeću ministara Europske unije da zatvore posljednja četiri poglavlja u pristupnim pregovorima.

1.2 Unatoč mogućem zatvaranju pregovora, članovi ZSO-a pozivaju vladu Republike Hrvatske da nastavi svoje napore za borbu protiv korupcije i organiziranog kriminala te da i dalje poštuje obveze koje je preuzela u tom pogledu tijekom pregovora.

1.3 Članovi ZSO-a pozivali su strane koje sudjeluju u pregovorima da što je prije moguće zatvore preostala poglavlja, te da se pokrene proces ratifikacije i Hrvatska pristupi Europskoj uniji do 2013. godine.

2. O temi socijalnog dijaloga u Hrvatskoj i EU nakon Lisabonskog ugovora

2.1 Članovi ZSO-a ukazali su na presudnu ulogu koju socijalni dijalog igra u gospodarskom i socijalnom razvitku europskih zemalja, osobito u vrijeme gospodarske krize; stoga mora ostati u središtu gospodarske i socijalne politike. Socijalni dijalog ima dugu povijest unutar Europske unije i činjenica da je priznat u okviru Lisabonskog ugovora, zajedno s pravno obvezujućom naravi Povelje o temeljnim socijalnim pravima, čine ga središnjom značajkom *pravne stečevine* Europske unije.

2.2 ZSO je naglasio neke trajne poteškoće u praksi socijalnog dijaloga u Hrvatskoj prije predviđenog članstva Hrvatske u EU. Socijalni partneri u Hrvatskoj, putem GSV-a Hrvatske, trebaju biti u mogućnosti ispitati ne samo hrvatsko nacionalno zakonodavstvo o socijalnim i gospodarskim pitanjima, nego i zakonodavstvo Europske unije.

2.3 Članovi ZSO-a sa zadovoljstvom ističu činjenicu da je hrvatsko Gospodarsko-socijalno vijeće (GSV) znatno revidiralo svoje metode i nastavilo s radom u ožujku 2011. Članovi su posebice pozvali Vladu Republike Hrvatske da nastavi sa svojim naporima za poticanje pristupa utemeljenog na općoj suglasnosti unutar GSV-a i da osigura da GSV postigne svoj puni potencijal ključnog mehanizma za promicanje skladnog gospodarskog i društvenog razvitka u Hrvatskoj. Neophodno je i dalje jačati učinkovit utjecaj socijalnih partnera u politikama i procesu donošenja odluka, te u tom smislu GSV ima važnu ulogu.

2.4 ZSO potvrđuje napredak postignut u tripartitnom dijalogu putem GSV-a i u bilateralnom dijalogu na nacionalnoj razini. Međutim, potreban je dalji napredak na razini sektora i na razini pojedinačnih poduzeća.

2.5 Članovi ZSO-a napominju da nedostatak radne statistike o socijalnom dijalogu i kolektivnom pregovaranju trenutačno otežava procjenu napretka u navedenim područjima i apeliraju na Vladu Republike Hrvatske da hitno uloži napore da bi otklonila takvu situaciju. Također je bitno da sve strane potpuno prihvate obvezujuću prirodu sporazuma koji su postignuti tijekom kolektivnog pregovaranja.

2.6 U tom smislu, članovi ZSO-a podvlače potrebu da pojedinačne organizacije socijalnih partnera trebaju pomoć u jačanju svojih kapaciteta kako bi se mogle potpuno uključiti u socijalni dijalog i pozivaju na tješnju i kontinuiranu suradnju između hrvatskih socijalnih partnera, Europske komisije i Vlade Republike Hrvatske, kako u razdoblju tekućeg financiranja, tako i pod Europskim socijalnim fondom u budućnosti. Organizirano civilno društvo u Hrvatskoj, osobito socijalni partneri, trebaju biti potpuno uključeni u planiranje i definiranje fondova u socijalnoj sferi, posebice IPA (Instrument pretpristupne pomoći) i ESF (Europski socijalni fond).

2.7 Članovi ZSO-a izražavaju zabrinutost zbog aspekata predloženog zakona o kriterijima reprezentativnosti, koji bi mogli neke organizacije socijalnih partnera isključiti iz socijalnog dijaloga. Bitno je da svaka promjena u neovisnom statusu bilo koje organizacije socijalnih partnera, putem zakona ili statuta, ima suglasnost dotične organizacije.

2.8 ZSO ističe potrebu za potrebom stalnog nastojanja provedbe primjerenog programa za radna mjesta u Hrvatskoj, te projekata za zapošljavanje mladeži i reformu mirovinskog sustava, a također podupire rad Međunarodne organizacije rada (ILO) u ovom području.

2.9 ZSO poziva vladu Republike Hrvatske da ratificira Konvenciju Međunarodne organizacije rada br. 144 te sve druge konvencije čije je ratificiranje još uvijek u tijeku.

3. O temama reforme mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj i EU

3.1 Članovi ZSO-a ističu da glavni ciljevi koji se tiču mirovinskog sustava u EU i Hrvatskoj moraju biti: osigurati starijim osobama materijalnu sigurnost i dostojanstvo te u skladu s tim omogućiti im da imaju udjela u blagostanju svoje zemlji i da mogu aktivno sudjelovati u javnom, društvenom i kulturnom životu; osigurati svim pojedincima pristup prikladnim mirovinskim sustavima, kako javnim

tako i privatnim, kako bi se tim pojedincima omogućilo ostvarenje prava na mirovinu kojom zadržavaju svoj životni standard; promovirati međugeneracijsku i unutargeneracijsku solidarnost.

3.2 Članovi ZSO-a naglašavaju da socijalnu sigurnost u starosti, jer u tome je čitav smisao mirovinskih sustava, treba promatrati kao ljudsko pravo starijih osoba i kao mjeru civiliziranosti društva. Ne postoji univerzalan recept za zdrav mirovinski sustav, osobito imajući u vidu raznolikost mirovinskih sustava i tradicija diljem Europe. Sada je jasno da na sve mirovinske programe, bez obzira na način financiranja, može na različite načine utjecati i gospodarska kriza i činjenica da pučanstvo stari. Međutim, svi sustavi, bez obzira na svoju strukturu, moraju jamčiti održive i pristojne mirovine za starije osobe.

3.3 ZSO naglašava da su ozbiljan i održiv socijalni dijalog te uključenost socijalnih partnera preduvjeti za kvalitetna rješenja problema koja se tiču mirovina. Članovi traže da se reforma mirovinskog sustava prepusti socijalnim partnerima. U tom pogledu, žale što je mirovinska reforma iz 1999. godine u Hrvatskoj provedena bez obuhvatnih konzultacija socijalnih partnera. Činjenica da je Zakon o mirovinskom osiguranju mijenjan 11 puta u isto toliko godina govori o nedostatku opće suglasnosti o reformi među dionicima.

3.4 Članovi ZSO-a žale što se stanje mirovinskih sustava u Hrvatskoj pogoršalo u spomenutom periodu, a posljedice su sljedeće: zaposlenici u Hrvatskoj koji su 40 godina plaćali doprinose i imali prosječnu plaću primaju samo 54% od svoje posljednje neto plaće; zaposlenici koji su u 2002. godini pripadali starosnoj skupini od 40 do 50 godina te imali mogućnost izbora drugog stupa koji je uključivao mirovinske fondove primaju manju mirovinu od onih koji su ostali u prvom stupu na temelju međugeneracijske solidarnosti; stariji zaposlenici koji su tek otišli u mirovinu ili su pri kraju radnog vijeka suočavaju se s niskim plaćama, neredovitim plaćama te velikim oscilacijama u plaćama, što naposljetku znači i nižim mirovinama; rizik od siromaštva među osobama starijim od 65 godina, od čega je 34,4% muškaraca i 39% žena; zamrzavanje mirovina za razdoblje 2010. - 2012., koje dovodi do pada stvarne vrijednosti mirovina.

3.5 ZSO napominje da Hrvatska ima najveći omjer invalidskih mirovina po glavi stanovnika u Europi, što je u velikoj mjeri posljedica hrvatskog domovinskog rata. Udio invalidskih mirovina u ukupnim troškovima za mirovine je 26% u Republici Hrvatskoj, u usporedbi sa 16% u EU. ZSO skreće pozornost na nedostatak jednakih zakonskih odredbi za korisnike invalidskim mirovina te poziva vladu Republike Hrvatske da preispita ovo pitanje.

3.6 Članovi ZSO-a ističu da su sustavi tekućeg financiranja koji se oslanjaju na međugeneracijsku solidarnost snažni „amortizeri“ u vrijeme krize te da je bitno imati na umu činjenicu da svaka financijska i burzovna kriza uništava kapitalizirane mirovinske sustave. U slučaju sustava obveznog kapitaliziranog mirovinskog osiguranja, kako u Republici Hrvatskoj tako i u EU, ako trebaju postati standardna praksa, i programi tekućeg financiranja trebaju se mijenjati djelomice prema programima kapitaliziranih mirovina, rezultat nikako ne bi smio biti stvaranje nejednakosti i narušavanje prihoda budućih umirovljenika.

3.7 Članovi ZSO-a naglašavaju da su posljedice krize na mirovinske sustave u Hrvatskoj i EU više rezultat nedostatka radnih mjesta i ulaganja nego demografskih kretanja; sumnjaju da prosto povećanje zakonske starosni dobi za umirovljenje može riješiti probleme vezane za demografske izazove. Treba imati na umu rizik da starije osobe, posebice žene, mogu biti gurnute ispod granice siromaštva.

3.8 ZSO ističe da je potrebno povećati stvarnu starosnu dob za odlazak u mirovinu do postojeće zakonske starosne dobi za odlazak u mirovinu koristeći poticaje za unaprjeđivanje produljenog radnog vijeka, uz politike učinkovitog rasta i zapošljavanja: podupiranje količine i kvalitete zaposlenja, povećanje produktivnosti i gospodarskih rezultata, te poboljšanje fleksibilnost na tržištu rada, cjeloživotno obrazovanje, imigracija i integracija imigranata. U nedostatku stvarnih mogućnosti zaposlenja za starije radnike u EU i Hrvatskoj, financijska potpora za te radnike mogla bi se pomaknuti na ostale stupove socijalne sigurnosti.

3.9 Članovi ZSO-a ističu da mirovinski sustavi moraju biti transparentni, a informacije i statistike o njihovom funkcioniranju te svim pravima sudionika moraju biti dostupne i razumljive.